

مطبوعات کشور سوئد و تضمین زندگی خصوصی افراد

بطور کلی این نظر مورد قبول حقوقدانان واقع شده است که آزادی مطبوعات یک حق مطلق «Droit absolu» و بدون قید و حصر نمیباشد، هرگونه تجاوز و افراط و یاسوء استفاده از اعمال این حق موقعی صورت پذیر و محقق میگردد که به حقوق یا به حیثیت و شئون اشخاص لطمه زده و یا بزندگی خصوصی افراد خدشه وارد سازد.

در یک جامعه مترقی و آزاد نهایت آرزو و کمال مطلوب خواهد بود که در اعمال این آزادی نهایت متانت و اعتدال رعایت شود و مطبوعات کشور سوئد از این لحاظ یک نمونه بارز و جالب توجه می باشد.

در قوانین کشور سوئد وضعیت و موقعیت مطبوعات بطور کلی و جرائد بالاخص بنحو واضح و روشن تر از سایر کشورهای اروپائی تشریح شده است.

مثلاً در قانون مطبوعات کشور مزبور مصوبه سال ۱۹۴۹ سانسور اجباری جرائد بکلی ممنوع شده حتی در زمان جنگ جرائد از آزادی کامل برخوردارند مسئولیت مندرجات در هر روزنامه متوجه شخص واحدی میباشد که همان ناشر روزنامه است *Editeur Responsable* علاوه از تضمینات قانونی که در مورد آزادی مطبوعات پیش بینی شده است صاحبان جرائد با میل و رغبت با قبول اصول و قواعدی رویه خاصی را اتخاذ نموده و پیروی مینمایند «Moderation Volontaire» که با داشتن آزادی کامل تعدیلی در مفاد و مندرجات نشریات آنها بوجود آمده است.

مجموعه این اصول و قواعد که میتوان آنرا **قانون ادای تکلیف** یا «**قانون انجام وظیفه**» نامید. *Code de Deontologie* با اینکه هیچگونه ضمانت اجرائی ندارد با اینحال مورد احترام قاطبه مطبوعات کشور بوده و نهایت مراقبت بعمل آید که در هر حال مفاد آنرا کاملاً رعایت نمایند.

قانون ادای تکلیف - با این مقدمه شروع میشود که با توجه به اینکه در قانون جزا موارد تخلفات و سوء استفاده از آزادی مطبوعات پیش بینی شده است ولی لزوم داشتن آئین نامه و قواعد انضباطی دیگر به منظور جلوگیری از نشریات زیان بخش و اخبار و اطلاعات ناصحیح و غیرواقع که چه بواسطه عدم صحت و یا ناروا بودن آنها ممکن است برای جامعه و یا افراد زیانهای مادی و معنوی در بر داشته باشد ضروری است، زندگی خصوصی افراد باید از هرگونه تجاوز و تهدید و خسارتی که چه بطور مستقیم و یا غیرمستقیم احتمالاً از طرف مطبوعات بآنها وارد آید مصون باشند.

مطبوعات کشور سوئد

در ماده ۱ قانون مزبور مصرح است: که جرائد موقعی مورد اعتماد و احترام جامعه می‌باشند که همیشه سعی و اهتمام نموده و خود را موظف بدانند اخبار صحیح و دقیق را در دسترس عموم قرار دهند. لازم و ضروری است که بین اخبار و تفسیر وجه تمایزی باشد و از عنوان آنها این وجه تمایز تشخیص داده شود.

ماده ۲ قانون مزبور دقت و اهمیت خاصی برای اخبار مربوط به جاسوسی و امنیت کشور قائل شده و به صاحبان مطبوعات اطلاعات مفید و تذکراتی مربوط به امنیت اجتماعی داده و با یادآوری اصول کلی از لحاظ نظامی، حقوقی، اقتصادی آنها را از نقطه نظر دفاع ملی توجیه مینماید.

« Faies UNE Place aux reponses legitimes »

ماده ۳ - در مورد تصحیح و تکذیب اخبار و جوابهایی که در این مورد به روزنامه میرسد توصیه‌هایی مینماید منجمله اینکه درج جواب‌ها و اعتراضاتی که در قبال اخبار غیر صحیح درج شده در روزنامه باید از هر حیث از نقطه نظر حروف و محل و اهمیت مطابق خبر درج شده قبلی باشد.

در مورد اخبار قضائی و جریان دادرسی‌های جنائی و اخبار مربوط به اقدامات دادرها و تعقیب متهمین و تحقیقات مقدماتی که وسیله مأمورین انتظامی بعمل می‌آید «اجتناب از قضاوت قبلی» را توصیه مینماید.

« Nul ne sera jugé sans avoir été entendu »

بخصوص در مورد نشر اخبار مربوط به جرائم اطفال و جنایاتی که وسیله افراد نابالغ و جوان بعمل آمده و اتهامات مربوط باعمال منافی عفت بسزائی را قائل شده و توصیه مینماید که شایسته است جرائد (از شرح و بسط مورد اتهام خودداری نمایند و از نشر و انتشار و جریان تفصیلی و شرح زندگی خصوصی متهمین بخصوص جوانان و یا اشخاصیکه متهم به جرائم مختلفه بوده و یا اعمال منافی عفت را مرتکب شده‌اند حتی المقدور خودداری نمایند مگر اینکه عدم انتشار آنها مخالف مصالح عمومی بوده و عدم اطلاع از جریان امر جامعه را با خطرات احتمالی مواجه ساخته و مضراتی در بر داشته باشد و ایجاب نماید که مراتب به استحضار عامه برسد.

«حمايت از زیان دیده Protoger les victimes» یکی از قواعد و اصولی است

که رعایت آن به کلیه صاحبان جرائد توصیه شده است. در این زمینه در مورد اشخاصیکه بعلل مختلفه (مربوط به زندگی خصوصی آنها) قصد انتحار داشته‌اند و یا اینکه نتحار مینمایند توصیه شده که شایسته است از انتشار جزئیات امر که جنبه عمومی ندارد خودداری شود مگر اینکه انتحار یا قصد خودکشی با جنایت دیگری ارتباط داشته باشد که جنبه عمومی داشته و از لحاظ جلوگیری از نظائر آن ضرورت داشته باشد جامعه از جریان امر اطلاع حاصل نمایند.

همینطور انتشار اسامی متهمین بخصوص جوانانی را که سابقه محکومیت نداشته و برای اولین مرتبه مرتکب جرائمی شده‌اند چاپ عکس آنها را در جرائد ممنوع نموده است.

در مورد اختلاف مبنی بر عدم توجه به قانون مزبور کمیسیونی مرکب از اشخاصی که از هر حیث شایستگی و صلاحیت دارند با حضور نماینده دائمی مطبوعات (هیئت منصفه مطبوعات) به ریاست یک قاضی حرفه‌ای به موضوع اختلاف بانهایت بیطرفی و منصفانه رسیدگی مینماید.

هیئت منصفه مزبور «Jury d' honneur» با مهارت و شایستگی خاصی به شکایات کلیه افرادی که تصور میکنند به جهتی از جهات به زندگی خصوصی آنها خدشه وارد آمده رسیدگی مینماید بدون اینکه موضوع شکایت مستند به هیچ دلیل قانونی باشد و یا اینکه طبق قوانین جرم شناخته شده و قابل تعقیب در مراجع قضائی باشد هر یک از افراد به محض اینکه احساس نماید نسبت به او رفتاری که مغایر با نحوه زندگی یک شخص با حیثیت و شرافتمند باشد شده است یا اینکه مندرجات روزنامه مباین با حسن شهرت و معروفیت روزنامه باشد که اصولاً نمیتوان آنرا کتمان و ندیده گرفت به تقدیم شکایت مبادرت مینماید. تصمیمات هیئت منصفه فقط بطور اظهار نظر و ارشاد و توصیه اخلاقی انشاء میگردد بدون اینکه جنبه اجبار و یا تحمیلی و یا ضمانت اجرائی داشته باشد.

با اینحال طبق رویه که تا کنون بوده قوه اقتناع کننده توصیه های مزبور *La force de Persuasion* عالی و مؤثر بوده فوق العاده مورد توجه و قبول واقع شده است. یک اصل و قاعده کلی که از لحاظ اخلاق و رویه روزنامه نویسی مهم بوده از طرف هیئت منصفه مزبور عنوان و توصیه شده است با این عبارت تلخیص میشود: «شایسته است از درج کلیه اخبار و انتشاراتی که به حریم مقدس زندگی گانی خصوصی افراد تجاوز تلقی شده و یا به حیثیت آنان لطمه وارد آورد خودداری شود مگر اینکه بحکم اجبار منافع جامعه و امنیت عمومی طبع و انتشار آنرا ایجاب نماید» (۱)

بدیهی است که حقوق و استقلال یک جامعه آزاد موقعی مورد تهدید جدی قرار میگیرد که به آزادی مطبوعات که ضامن بقاء آن جامعه است خدشه وارد شده و یا مورد کمترین محدودیت واقع شود ولی افراط و سوءاستفاده از این آزادی عواقب وخیم و زیان بخشی برای آن جامعه دربر خواهد داشت.